

Katrin Alliksaar

Jurist

**Advokaadibüroo
Deloitte Legal**

kalliksaar@deloittece.com

Euroopa kohus arutab äriühingu õigust esitada oma õiguste kaitseks kahju hüvitamise hagi täies ulatuses selles liikmesriigis, kus on tema huvide kese

Alates 2015. aasta sügisest lahendavad Eesti ja Euroopa Liidu kohtud küsimust, millise liikmesriigi kohtusse võib pöörduda äriühing, kelle isikuõigusi on rikutud teabe avaldamisega internetis.

Rootsi turul tegutsev Eesti äriühing Bolagsupplysningen OÜ esitas Eestis kohtule hagi Rootsi äriühingu Svensk Handel AB vastu. Rootsi äriühing oli lisanud Eesti äriühingu enda lehel peetavasse nn "musta nimekirja" koos sissekandega, et Eesti äriühing tegeleb petmise ja kelmusega. Hagi nõuti, et kostja lükkaks hageja kohta oma rootsikeelsel veebilehel avaldatud ebaõiged andmed ümber, eemaldaks kommentaarid ja hüvitaks avaldatu tõttu väidetavalt tekkinud kahju. Rootsi ettevõtja keeldus sissekande ja veebilehe kommentaaride eemaldamisest ning Eesti ettevõtjal tekkis seetõttu varaline kahju.

Euroopa Liidu õiguses ette nähtud rahvusvahelise kohtualluvuse üldeeskirja kohaselt tuleb hagi kostja vastu esitada kostja elu- või asukoha järgi, mis käesoleval juhul on Rootsi. Eesti ettevõtja esitas aga hagi Eesti kohtusse valikulise kohtualluvuse reeglitele tuginedes. Valikulise kohtualluvuse reegel tuleneb varasemast Euroopa Kohtu praktikast, mille kohaselt võib füüsiline isik, kes leiab, et tema õigusi on rikutud andmete avaldamisega internetis, pöörduda kahju hüvitamise nõudega ka selle riigi kohtu poole, kus kahju tekkis (s.t sinna, kus on tema huvide kese).

Seejuures on Euroopa Kohus märkinud, et füüsilise isiku huvide kese on üldjuhul tema elukoht. Hageja soovis seda kohtupraktikat üle kanda ka

juriidilistele isikutele, leides, et praegu on hageja huvide keskmeks Eesti.

Eesti kohtud leidsid, et juriidiline isik ei saa sarnaselt füüsilise isikuga pöörduda selle kohtu poole, kus on tema huvide kese, ning Riigikohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse.

Juulis 2017 avaldas oma seisukoha Euroopa Kohtu kohtujurist.

Kohtujurist märkis esmalt, et ka äriühing võib internetis avaldatud andmetega rikutud õiguste kaitseks pöörduda kohtusse valikulise kohtualluvuse reeglite kohaselt. Internetis avaldatud laimu puhul on paik, kus kahju tekkis, tõenäoliselt seal, kus isiku mainet kõige tugevamalt kahjustati. Laimu puhul on see paik vaidluse tõeline kese, mis omakorda on tõenäoliselt paik, kus on selle isiku huvide kese. Juriidilise isiku huvide kese on selles liikmesriigis, kus ta tegeleb oma peamise majandustegevusega, juhul kui väidetavalt kahjustav teave on võimeline mõjutama tema majanduslikku tegevust selles liikmesriigis

Juriidilise isiku huvide keskme kindlaksmääramisel on kohtujuristi hinnangul olulised tegurid tema peamine äri- või muu majandustegevus, mille saab kõige täpsemalt kindlaks määrata käibe kaudu või klientide või muude ärikontaktide arvu kaudu. Asukohta võib arvesse võtta, kuid kui äriühingul selles liikmesriigis mingit majandustegevust ei toimu ja tal puudub seal käive, ei saa sellel alusel määrata seda paika tema huvide keskmeks. Tõsi, isikutel võib olla rohkem kui üks huvide kese, kuid hageja ülesanne on valida välja liikmesriik, kus ta otsustab hagi esitada. Kui ta on valiku teinud ja kuni asja menetlus on pooleli, ei saa ta mujal hageda.

Lõpuks leiab kohtujurist, et kohtul, kelle alluvusse asi kuulub, on täielik pädevus otsustada kogu väidetava kahju ja kohaldatavate õiguskaitsevahendite üle, sealhulgas – nagu käesoleval juhul – ettekirjutuse üle vaidlusaluse teabe ümberlükkamiseks ja eemaldamiseks.

Kohtujuristi arvamus ei ole küll Euroopa Kohtule siduv, kuid seda saab siiski pidada kohtu jaoks tõsiseks argumendiks. Euroopa Kohus ei ole veel otsust langetanud.